

Portefeuillehouder

Tjeerd van der Zwan

Datum collegebesluit

28 mei 2019

Opsteller

Cor Tiemersma

Registratie

GF19.20051

Agendapunt

12

Onderwerp

Nota samenwerken 2019

Voorstel

De nota samenwerken 2019 'samenwerken=maatwerk' vast te stellen.

Aanleiding

Voor u ligt de nota samenwerken 2019. De aanleiding om het beleid te hierzien heeft verschillende redenen. De huidige nota verbonden partijen is in 2006 vastgesteld en is inmiddels achterhaald. De taken en doelen die gemeenten hebben maken samenwerken in sommige gevallen noodzakelijk of worden verplicht opgelegd. Hiermee is het thema samenwerken actueler dan ooit. Daarnaast ziet de huidige nota onvoldoende toe op andere vormen van samenwerken. Het voorgaande vraagt een andere manier van omgaan met samenwerkingsverbanden. In deze nota hebben wij hier zo veel als mogelijk gehoor aan gegeven.

Overwegingen

De koers van de nota samenwerken 2019, bestaat grofweg uit de volgende onderdelen:

1. De reikwijdte van samenwerking gaat verder dan de definitie verbonden partijen cf. BBV

De bestaande nota verbonden partijen ziet uitsluitend toe op die samenwerkingsverbanden die voldaan aan de criteria zoals opgenomen in het BBV. De nieuwe nota samenwerken rekt dit op naar de verbonden partijen cf. BBV + die andere samenwerkingspartners die een grote impact hebben op het realiseren van onze doelen.

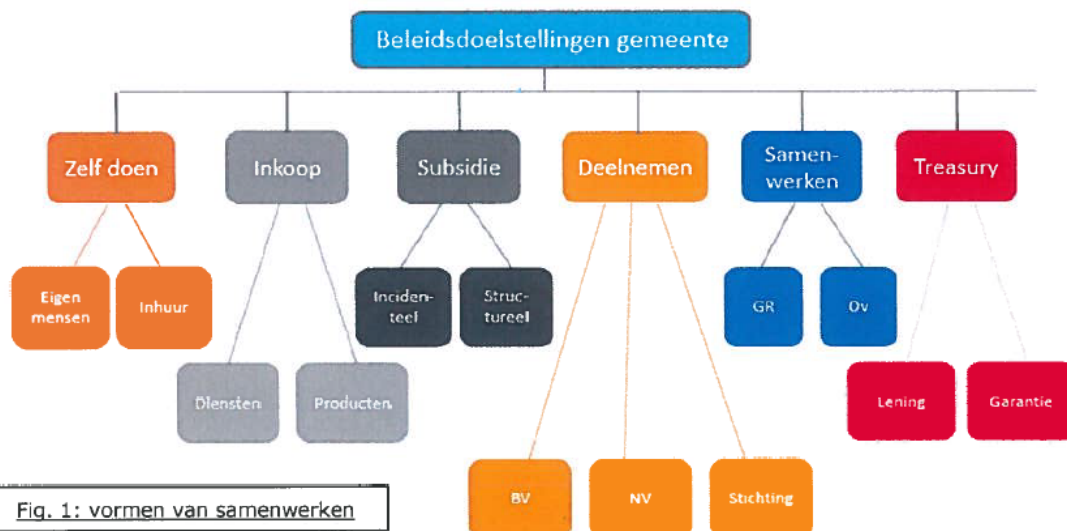

Fig. 1: vormen van samenwerken

In de praktijk zien we dat we op verschillende manieren samenwerken. Dit gebeurt niet altijd in de vorm van een gemeenschappelijke regeling of een privaatrechtelijk orgaan (BV, NV) waarin wij zowel een bestuurlijk als een financieel belang hebben. Dit laatste is nodig om een samenwerking te kwalificeren als een verbonden partij. Wij zijn van mening dat het ook belangrijk is om aandacht te hebben voor de samenwerkingspartner die door middel van een subsidie of bijvoorbeeld een garantstelling een bijdrage levert aan het realiseren van de doelen van de gemeente en haar inwoners. In de nota is daarom het volgende opgenomen:

Tijdens de implementatie van deze nota wordt tevens een nadere invulling gegeven aan het begrip 'hoge invloed op het realiseren van onze doelstelling'. Wij begrijpen dat het voor u alleen al qua tijd, onmogelijk is om in alle gevallen van samenwerken een afweging te maken.

- 'Geen kaders vooraf maar maatwerk'

Het beleggen van een publieke taak bij een andere organisatie heeft als gevolg dat geen directe controle kan plaatsvinden door de gemeenteraad. Politiek-bestuurlijke invloed kan worden uitgeoefend door bijvoorbeeld een zienswijze in te dienen bij de begroting en jaarrekening. Bovendien heeft de gemeente niet altijd een meerderheidsstem in de andere organisatie. De afweging om een taak zelf te doen of hierin samen te werken kan daarom voor u een grote impact hebben. Dit geldt niet voor iedere taak. Afhankelijk van het belang en de sturing die u hier zelf op wilt houden kan samenwerken een prima oplossing zijn, ondanks dat uw directe beïnvloedbaarheid zal afnemen.

Het is op voorhand erg lastig de situaties te benoemen waarvan duidelijk is dat samenwerken of zelf doen de juiste keuze is. Ook de vorm waarop kan worden samengewerkt is situatieafhankelijk en dus maatwerk. Dit betekent dat wij u op voorhand in positie willen brengen en er samen wordt gekeken of samenwerken gewenst is en zo ja, in welke vorm.

Op dit moment wordt tevens een start gemaakt met de implementatie van deze nota in de organisatie. Zoals aan u is toegezegd zal een vertegenwoordiging van uw raad deelnemen aan deze implementatie. Wij willen graag samen met u bepalen op welke wijze de afweging 'zelf doen of samen' aan u wordt voorgelegd.

Indien we eenmaal samenwerken wordt de afstand tussen de raad en degene die de taak uitvoert over het algemeen groter. De invloed op de te maken keuzes wordt anders en vaak indirecter. Om grip te houden op deze samenwerkingspartners wordt aan de hand van een risicoanalyse zicht geboden op de maatschappelijke, politieke, financiële en omgevingsrisico's van een samenwerkingspartner.

Wij stellen voor om bij iedere jaarrekening u inzicht te bieden in het risicoprofiel van de samenwerkingspartners die vallen onder de reikwijdte van deze nota. In de toelichting wordt aangegeven welke maatregelen zijn genomen en in hoeverre effecten zichtbaar worden.

Het risicoprofiel biedt vanuit verschillende perspectieven inzicht. We kijken hierbij niet alleen naar de financiële risico's, maar ook naar de bestuurlijke, omgevings- en politieke risico's. Ieder belang wordt 'gescoord' door middel van het beantwoorden van vragen. We maken hierbij gebruik van software die dit vervolgens omzet in een score. Dit wordt vormgegeven in een risicokompas:

De uitkomsten van het risicokompas bepalen uiteindelijk ook welke beheersmaatregelen we inzetten. Afhankelijk van het zwaartepunt van de risico's wordt hiermee het toezichtarrangement bepaald. Het toezichtarrangement biedt het overzicht van de beheersmaatregelen die worden ingezet. Dat kunnen zowel 'harde' controls zijn, bijvoorbeeld een frequentere oplevering van rapportages tot het ingrijpen in de organisatiestructuur, tot 'soft' controls die zich meer richten op de menskant, wat bijvoorbeeld resulteert in het aangaan van het gesprek ze te helpen op thema's als transparantie, betrokkenheid, voorbeeldgedrag enz. Welke controls waar nodig is wederom maatwerk.

Rapport Berenschot

Bureau Berenschot heeft eind 2018 het rapport 'Democratische legitimiteit bij interbestuurlijke samenwerking – knelpunten en oplossingen en een handelingsperspectief voor het Rijk' gepresenteerd. In opdracht van het ministerie van BZK zijn zij hiervoor in gesprek gegaan met een tiental samenwerkingsverbanden

verspreid over heel Nederland, voor Heerenveen zijn de FUMO, Sociaal Domein Fryslân en de Veiligheidsregio hier relevant in. In dit rapport zijn een aantal aanbevelingen opgenomen. De nota samenwerken 2019 voorziet in een aantal van deze aanbevelingen.

Daarnaast zijn in dit rapport ook aanbevelingen die in uw eigen beïnvloedingsfeer liggen. In de nota samenwerken wordt dit toegelicht. Wij adviseren u dit rapport door te nemen. Wij adviseren u dan ook dit rapport door te nemen en waar mogelijk de relevante aanbevelingen op te pakken.

Effecten

- De raad wordt beter in positie gebracht als het gaat om de afweging zelf doen of samenwerken.
- We houden meer grip op de taken die we buiten de organisatie hebben weggezet. Enerzijds door niet alleen de focus te hebben op verbonden partijen maar ook op andere vormen van samenwerking die een grote bijdrage leveren aan het realiseren van onze doelstellingen. Anderzijds door de wijze waarop we grip houden te professionaliseren.

Beleid en regelgeving

N.v.t.

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

Voorgestelde nota is onder andere bedoeld om meer grip te houden op taken die door externe partijen worden uitgevoerd. Dit betekent echter niet dat we hiermee alle risico's op voorhand zien aankomen en kunnen voorkomen. De middelen die nodig zijn voor de aanschaf en implementatie van de software wordt binnen de bestaande middelen opgevangen.

Vervolgaanpak

Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de implementatie van deze nota. Dit betekent dat we toewerken naar een proces waarin we in de jaarrekening 2019 een overzicht kunnen presenteren waarin de relevante samenwerkingspartners zijn opgenomen en het risicoprofiel zichtbaar is. Daarnaast werken wij aan:

- Het procesvoorstel waarmee de monitoring van de samenwerkingspartners wordt gevolgd en geëvalueerd
- Het procesvoorstel waarmee duidelijk wordt in welke situaties de raad in positie wordt gebracht om de afweging te maken of samenwerking gewenst is.
- De minimale vereisten als het gaat om de businesscase die aan de raad wordt voorgelegd indien er gekozen wordt voor een vorm van samenwerken.

Communicatie

N.v.t.

Relevante informatie

- Nota samenwerken 2019 'samenwerken=maatwerk'
- Rapport Berenschot 'Democratische legitimiteit bij interbestuurlijke samenwerkingen'

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

de heer J. van Leeuwestijn

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Nota samenwerken 2019

De raad van de gemeente Heerenveen;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 28 mei 2019 ;

gelet op;

- artikel 15 BBV en artikel 18 van de financiële verordening 2018 Gemeente Heerenveen waarin is opgenomen dat de raad minimaal 1x per 4 jaar een nota vaststelt waarin onder meer is opgenomen hoe de raad wordt betrokken bij de totstandkoming van een samenwerking en de monitoring van doelen.

overwegende dat het belangrijk is meer grip te hebben en houden op de voor ons relevante samenwerkingspartners en hiermee het realiseren van onze doelen vergroten,

Besluit

De nota samenwerken 2019 'samenwerken=maatwerk' vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16 september 2019.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers

de heer T.J. van der Zwan